

Strategier

- Skydda och utveckla värdefulla vattenmiljöer
- Minska utsläpp och spridning av föroreningar
- Samverka lokalt och regionalt
- Skapa fler möjligheter till rekreation vid vatten

STRATEGI***Skydda och utveckla värdefulla vattenmiljöer***

Stadens vatten och strandmiljöer är attraktiva för bebyggelse, rekreation och friluftsliv vilket kan stå i konflikt med målen rika och livskraftiga vattenmiljöer samt vatten av god kvalitet. Tidigare exploatering och verksamheter har, ibland ofrivilligt och av okunskap om konsekvenserna, lämnat spår som påverkar stadens kustvatten, sjöar och vattendrag nu och framöver.

Nyttja stadens kunskap

Planering och förvaltning av vattenmiljöerna utgår från information i blåplanen och dess underlagsrapporter samt tillkommande kunskapsunderlag, till exempel i frågor som rör vilka vattenområden som är lämpliga respektive olämpliga för olika typer av intrång.

Staden ökar allmänhetens kunskap och engagemang i vattenfrågor genom att information finns lättillgänglig på hemsidan. Underlaget är också tillgängligt för skolor och förskoleverksamhet.

Skydda orörda områden

Vid planering och förvaltning skyddas så långt möjligt kvarvarande oexploaterade vatten- och strandmiljöerna för att värna naturliga strukturer, biologisk mångfald och fungerande ekologiska samband. Den "Strategiska kartan" visar områden som är särskilt värdefulla.

Återställ påverkade vattenmiljöer

Lidingö stad prioriterar återställande åtgärder i påverkade miljöer där det finns naturliga förutsättningar att öka biologisk mångfald, ge fler ekologiska funktioner samt höja värdet för rekreation och friluftsliv. Exempel på sådana områden är inre delarna av Kyrkviken och Kottlasjön, liksom kulverterade diken inom grönområden.

Bygg och anlägg varsamt

Utveckling av strand- och vattennära områden sker i första hand i redan exploaterade områden för att skydda kvarvarande orörd natur. Det innebär till exempel att nya bryggplatser och upplägningsplatser för fritidsbåtar i första hand skapas genom ett mer effektivt utnyttjande av nuvarande områden, se exempel på den strategiska kartan. Särskild hänsyn tas till de grunda havsvikarnas betydelse för fiskens lek och uppväxt. Tillgängligheten och möjlighet att röra sig längs stränderna får inte heller försämrats, utan ska förbättras. Även vid lokalisering och utformning av strandpromenader ska stor hänsyn till växt- och djurliv tas.

Avtala om kompensationsåtgärder

I samband med planläggning prövar staden, där lämpligt, möjligheten att avtala om kompensation för förlorade natur- och rekreationsvärden med exploatören. Kompensationen kan till exempel innebära att skapa attraktiva sammanhängande promenadvägar längs stranden, ytor för lokal infiltration av dagvatten, öppna dagvattenlösningar och att stärka biologiska samband genom att nya vattenstråk och dammar för groddjur.

STRATEGI***Minska utsläpp och spridning av föroreningar*****Minska dagvattnets påverkan**

Lidingö stad bidrar till bättre vattenkvalitet i stadens sjösystem och omgivande kustvatten genom att förbättra reningen av dagvatten. Att ta fram en handlingsplan för dagvatten är ett viktigt första steg som ger underlag för planering och förvaltning.

Ta tillvara naturens lösningar

Miljöprogram 2016 anger att ekosystemtjänster ska användas vid planering. Staden väljer där möjligt lösningar som baseras på ekosystemtjänster för att bland annat hantera översvämningsrisker, utjämna flöden och rena dagvatten. Det leder till

Strategisk karta

Sticklinge Udde båtklubb

Askrike

Askrike segelsällskap

Dalakolonin

Bosö båtklubb

Islinge brygga

Torsviks båtklubb

Lidingö båtklubb

Lidingö segelsällskap

Hustegaholm

Katrinelunds båtklubb

Talluddens båtsällskap

Käppala båtsällskap

Skärsåtra båtklubb

Breviks båtsällskap

Kartan visar översiktsplanens utvecklingsområden tillsammans med blåplanens värdeområden och ett antal centrala strategier för ökad tillgänglighet och en hållbar utveckling av badplatser och båtplatser.

0 0,5 1 2 km

- Kopplingar som stärker vattenkontakt
- Båtklubbar utökning utreds
- Båtklubbar förtätning utreds
- Båtklubbar inga nya båtplatser
- Nya kommunala badplatser
- Plats för naturpedagogik vid vatten
- Fågelplattform
- Naturresevat
- Ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO) land
- Ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO) vatten
- Marint naturvärde utanför ESKO -område
- Oexploaterad kust
- Utvecklingsområden i översiktsplan

att dagvattenhantering får en större roll i samhällsplaneringen. En rapport från Naturvårdsverket redovisar flera argument för att planera och förvalta med ett ekosystemtjänstperspektiv. Bland annat visas att träd och annan vegetation i staden, skelettjordar, öppna dagvattenlösningar, restaurering av vattendrag och våtmarker minskar risken och kostnaden för översvämningar. Valet av de nämnda ekosystemtjänster ger även andra mervärden som stöder blåplanens mål, till exempel:

- Ökade förutsättningar för biologisk mångfald och livsmiljöer för nyttoorganismer.
- Rening av dagvatten från näringsämnen, tungmetaller, olja och andra miljöfarliga ämnen.
- Naturpedagogiska miljöer för större förståelse för kretsloppet.
- Ett attraktivt och varierat landskap för rekreation.

Minska övergödningen

Att uppnå en god ekologisk status i stadens kustvatten är en utmaning som kräver hantering på nationell, regional och kommunal nivå. Lidingö stad arbetar huvudsakligen lokalt, mellankommunalt eller regionalt.

Ett fortsatt systematiskt arbete med att minska påverkan från avlopp och dagvatten samt fler ekosystemlösningar bidrar till att övergödningen minskar, till exempel i Kyrkviken. I Kottlasjön, där övergödningen bedöms bero på en historisk belastning, pågår en minskning av fosforläckaget från sjöns sediment. Om möjligt bör åtgärder vid-

tas för att öka vattenomsättningen.

Utsläppen av övergödande ämnen från Käppalaverket, Bromma och Henriksdals reningsverk till Askrikefjärden respektive Strömmen påverkar troligen möjligheten att nå god ekologisk status i de inre delarna av Stockholms skärgård.

Lidingö verkar för att en fördjupad utredning av kostnader och konsekvenser av att flytta utsläppspunkterna längre ut i skärgården initieras. En flytt påverkar inte utsläppens storlek, men kan minska övergödningen i inre skärgården där problemen

är som störst och där många människor vistas. Utredningar ska också omfatta eventuella konsekvenser för vattenmiljön i ytterskärgården.

Minska spridningen av miljögifter

Vid upphandling av material och tjänster väljer staden de alternativ som är minst miljöstörande för att inte bidra till spridning av miljögifter. Det kan till exempel handla om att välja rätt material för konstgräsplaner för att minska utsläppen av mikroplaster till vattenmiljöerna och att välja rätt

▲ Kyrkviken.

rengöringsmedel för tvätt av stadens bilar.

För att minska spridning av miljögifter från misstänkta och kända förorenade områden, fortsätter staden att utreda och vid behov åtgärda. Vid exploatering kan åtgärder vara nödvändiga för att kraven för den planerade markanvändningen ska uppfyllas. Sanering har genomförts eller pågår i samband med exploatering vid bland annat Kottla färgfabrik, Gåshagaområdet respektive Dalénum. Det finns områden som inte är åtgärdade varav några finns med på Länsstyrelsens prioriteringslistor.

Sedimenten runt Lidingö är i stor utsträckning påverkade av föroreningar. Det innebär att allt arbete i vatten, som muddring, pålning eller andra anläggningsarbeten, måste planeras så att risken för spridning av föroreningar minimeras. Arbete i vatten ska anmälas eller tillståndsprövas. Lidingö stads miljöenhet är remissinstans och kan därigenom bidra med lokal kunskap och påverka besluten i rätt riktning.

Olyckor som leder till utsläpp av miljögifter, till exempel från transporter av farligt gods på större trafikleder och farleder för sjöfart är hot mot vattenkvalitet, natur- och rekreationsvärden i sjöar och kustvatten. Staden säkerställer därför att rutiner och beredskap finns för att minimera eventuella effekter. Gråviken och Ekholmsnässjön har utpekats som de högst prioriterade att skydda vid till exempel en olje- eller kemikalieolycka i inloppet till Stockholm.

STRATEGI

Samverka lokalt och regionalt

Samverka lokalt

För att nå fram till bra lösningar i frågor som rör natur, friluftsliv och rekreation samverkar staden till exempel med lokala ideella organisationer och villaföreningar.

På frivillig basis och genom fortsatt samarbete med Lidingö båtförbund minskar fritidsbåtarnas påverkan på vattenmiljön. Staden har regelbunden kontakt med båtförbundet i frågor som till exempel båt- och uppläggningsplatser, miljövänliga alternativ för underhåll av fritidsbåtar och mot-tagningsystem för båtlatriner.

Samverka regionalt

Samverkan över kommungränserna krävs för att klara utmaningen att nå god kemisk och ekologisk status i de kustvatten som omger Lidingö. Staden är därför fortsatt en del av Svealands Kustvattenvårdsförbund. Om ett regionalt vattenråd bildas för att effektivisera den regionala vattenförvaltningen kommer staden att vara delaktig. Inför ett eventuellt bildande bör bland annat vattenrådets geografiska avgränsning och finansiering utredas. Staden ser positivt på möjligheten att tillsammans med angränsande kommuner ta fram ett lokalt åtgärdsprogram för att förbättra vattenkvaliteten i innerskärgården.

Inför beslut om verksamheter eller planer som påverkar ett vattenområde som berör flera kommuner, samråder staden med grannkommunerna för att nå fram till bra lösningar.

I arbetet med att minska övergödningen söker staden samarbeten inom Käppalaförbundet, med Stockholms stad och länsstyrelsen i Stockholms län.

STRATEGI

Skapa fler möjligheter till rekreation vid vatten

Redan i dagsläget finns stora möjligheter till en variationsrik och attraktiv rekreation vid vatten längs stora delar av stadens stränder. Strandområdena kan göras lättare att hitta till och mer attraktiva med fler målpunkter. Den strategiska kartan visar förslag på platser där förbättringar kan göras.

Skapa sammanhängande strandpromenader

Staden arbetar för att all kommunal mark blir tillgänglig och att privatisering av stadens strandnära mark motverkas. Det ger möjlighet att planera för ökad framkomlighet och sammanhängande strandstråk som i möjligaste mån löper nära strandlinjen. Delsträckor av strandpromenader ska utformas så att de blir tillgängliga för personer med funktionsvariation. Lidingös strandpromenader pekas ut som regionalt värdefulla i RUF 2050 och har en viktig roll att fylla för att koppla ihop olika delar av grön- och blåstrukturen.

Tillgängliggör målpunkter

Målpunkterna planeras för att ha en god fördelning längs strandpromenaderna. Det ska finnas sittplatser för vila, picknickplatser, grillplatser och utsiktsplatser och information om var dessa platser finns. Tillgängligheten ökar och rika kultur- och naturmiljöer, platser för fågelskådning och fiske lyfts fram genom skyltning eller digital information.

Utvalda bryggor tillgänglighetsanpassas till exempel vid Hustegaholm och längs med Elfviksleden.

Uppmuntra cykling

Att cykla är ett sätt att nå stadens vattenområden och samtidigt bidra till stadens vision som hälsans ö. I flera känsliga områden går det inte att hårdgöra eller bredda strandpromenader. De blir snarare en tillgång för rekreation och "promenad-cykling" än gena vägar och snabba cykelstråk.

Genom att staden verkar för ett sammanhängande gång- och cykelnät blir det enkelt att för resenärer att ta sig till bussen och Lidingöbanan och därigenom nå många olika platser vid vatten på Lidingö. Cykeln upplever en renässans i dagens samhälle vilket även återspeglar sig i Lidingö stads trafikplanering. Ett skifte till mindre bilåkande skulle leda till en minskad tillförsel av föroreningar till stadens vattenmiljöer.

▲ Med cykel går det snabbt att nå badplatser och andra målpunkter. Så kallad promenadcykling i maktigt tempo kräver inte asfalterade vägar och behöver inte heller innebära konflikt med flannörer till fots.

▲ Lidingö bjuder på många storslagna vyer som här vid Baggeby.

▲ Intresset för fågelskådning ökar och flera fågelklubbar runt om i landet får nya medlemmar. Här syns Lidingös stads fågeltorn som ligger fint placerat vid Västra Långängskärret östra strandkant.

▲ Lidingö har en rik tillgång på intressanta kulturhistoriska miljöer som bättre kan nyttjas som målpunkter. Här är Tykö brygga.